

Sygn. akt II UK 101/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku T. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu
z dnia 7 października 2015 r., sygn. akt III AUa 76/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2015 r., sygn. akt III AUa 76/15, Sąd Apelacyjny w Poznaniu – w sprawie z wniosku T. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P. – oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 27 maja 2014 r., sygn. akt VII U 1351/13, oddalającego odwołanie T. S. od decyzji organu rentowego z dnia 20 lutego 2013 r., nr (...), którą odmówiono odwołującemu się prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. W

ocenie autora skargi jego skarga powinna być przyjęta do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność oraz „wyjaśnienie rozbieżności orzecznictwa Sądów w zakresie waloru i znaczenia dla orzeczenia o niezdolności do pracy również orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a także rażąco sprzecznego nadużywania przez Sądy powszechne art. 284 k.p.c., w szczególności w zakresie opiniowania przez poprzednich specjalistów w tej samej sprawie”. Wskazano, że oczywista zasadność skargi polega na „uchybieńach przepisom procedury i to na najdalej idącym nieorzeczeniu o istocie sprawy, a także polegających na dowodzeniu z opinii biegłego, wpływu jej ocen i procesów myślowych osób ich wykonujących na treść ustalonego stanu faktycznego, jak również zasada ujawniania biegłym akt, a w szczególności ujawniania biegłych tezy i procedowanie poprzednich specjalistów w tej samej sprawie - pomimo innej specjalizacji, jednakże tego samego zakresu nauki”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że zachodzi potrzeba wyjaśnienia „rozbieżności orzecznictwa Sądów w zakresie waloru i znaczenia dla orzeczenia o niezdolności do pracy również orzeczenia o stopniu niepełnosprawności” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ §

1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Autor skargi nie wykazał istnienia przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Kwestia sygnalizowana w uzasadnieniu wniosku została już wyjaśniona w orzecnictwie sądowym. W wyroku z dnia 24 maja 2016 r., III UK 145/15, LEX nr 2076394, Sąd Najwyższy stwierdził, że pojęcie niepełnosprawności, ujęte w art. 3-5 ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i

społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ściśle koresponduje z pojęciem niezdolności do pracy, przy czym jest kwalifikacją szerszą od niezdolności do pracy w rozumieniu ustawy emerytalnej. Niepełnosprawność obejmuje jednakże swym zakresem także niezdolność do wykonywania zatrudnienia, co znajduje wyraz w definicji niepełnosprawności jako trwałej lub okresowej niezdolności do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy (art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej). W konsekwencji, każda osoba niezdolna do pracy jest więc osobą niepełnosprawną, choć nie każda osoba niepełnosprawna jest równocześnie osobą niezdolną do pracy. Różnice w płaszczyźnie definicyjnej, jak i w procesie orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy nie uzasadniają wszakże pominięcia orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą niezdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 u.e.r.f.u.s.). Zaskarżony wyrok Sądu drugiej instancji nie jest sprzeczny z przedstawionym stanowiskiem judykatury w zakresie omawianej kwestii. Sąd Apelacyjny w Poznaniu – w ocenie całokształtu okoliczności faktycznych określających prawo wnioskodawcy do spornego świadczenia rentowego – uwzględnił także to, że wnioskodawca był uznany za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej w bardzo obszernym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie jego skargi do rozpoznania nie przedstawił przekonującej argumentacji, którą wykazałby oczywistą zasadność jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Uzasadnienie wniosku jest powtórzeniem uzasadnienia zarzutów obydwu podstaw skargi kasacyjnej. Poza tylko zanegowaniem stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu i polemiką z ustaleniami stanowiącymi jego podstawę faktyczną nie przedstawiono argumentacji, która wskazywałaby na oczywistą zasadność skargi. Twierdzenia uzasadnienia wniosku – między innymi o sugerowanym

bezkrytycznym przyjęciu przez Sąd drugiej instancji konkluzji opinii biegłych i uczynieniu z tego stanu faktycznego sprawy; niezweryfikowaniu obecnego stanu zdrowia ubezpieczonego – także pod względem psychofizycznym – celem wykonywania innych zawodów; niedopuszczalnym doręczeniu biegłemu akt sprawy zawierających wcześniej wydane opinie w sprawie – są formułowane w oderwaniu od podstaw zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Nie uwzględniają one stanowiska Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w zakresie kompleksowej oceny spornej w sprawie kwestii oceny zdolności ubezpieczonego do pracy w kontekście oceny jego prawa do spornego w sprawie świadczenia rentowego.

W celu oceny przedstawionych kwestii w sprawie było prowadzone obszerne postępowanie dowodowe. Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu kardiologii, diabetologii, medycyny pracy i neurologii. Biegli jednoznacznie stwierdzili, że na podstawie przeprowadzonego badania podmiotowego i przedmiotowego wnioskodawcy nie ma podstaw do przyjęcia, że jest on osoba częściowo niezdolną do pracy.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w szczególności biegły z zakresu medycyny pracy przeprowadził obszerny wywiad z odwołującym i w treści opinii scharakteryzował przebieg dotychczasowego zatrudnienia, a także szczegółowo opisał dokumentację medyczną przedstawioną przez odwołującego, którą również uwzględnił w swoich rozważaniach. Z treści opinii wprost wynika, że biegły z zakresu medycyny pracy uwzględnił nie tylko poziom wykształcenia odwołującego, ale także miał na uwadze przebieg jego dotychczasowego zatrudnienia. Sąd drugiej instancji podkreślił, że biegli uwzględnili w swoich rozważaniach wcześniejsze opinie wydawane przez lekarzy orzeczników ZUS. Biegły diabetolog wskazał, że w jego ocenie odwołujący dotychczas był błędnie diagnozowany, jako osoba częściowo niezdolna do pracy (z stanowiskiem tym zgodził się biegły z zakresu medycyny pracy). Sąd odwoławczy bada jedynie, czy zaskarżona decyzja jest zgodna z prawem i stanem faktycznym, a biegli mają za zadanie ocenę stanu zdrowia ubezpieczonego na dzień wydawania tej decyzji; wcześniejsze opinie biegłych lekarzy oraz wcześniejsze decyzje ZUS, stanowią jedynie odnośnik, na podstawie, którego można oceniać poprawę, bądź pogorszenie stanu zdrowia ubezpieczonego. Biegli lekarze sądowi nie są w żaden sposób związani

stanowiskiem organu rentowego i specjalistów powoływanych przez ZUS. Sporządzają oni opinie całkowicie niezależnie, mając na względzie stan zdrowia badanego ubezpieczonego na dzień wydawania zaskarżanej decyzji.

Zatem uznać należy, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji były wystarczające do prawidłowego rozstrzygnięcia tej sprawy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.